

EDIȚIA PENTRU TINERII CITITORI

ELON MUSK

ȘI MISIUNEA
CONSTRUIRII
UNUI VIITOR
FANTASTIC

POVESTEA FONDATORULUI TESLA ȘI SPACEX

PUBLICA

youngster

10+

ASHLEE VANCE

TRADUCERE DIN ENGLEZĂ DE
DIANA DOROBANȚU

1

Cina cu Elon

„CREZI CĂ SUNT NEBUN?”

Elon Musk mi-a adresat această întrebare la finalul cinei pe care am luat-o într-un restaurant de lux cu specialități din fructe de mare, din Palo Alto, California. Ajunsesem primul la restaurant și mă așezasem, știind că Musk va întârzia – ca întotdeauna. După aproximativ cincisprezece minute, Musk a apărut purtând o pereche de blugi de firmă, o cămașă în carouri și pantofi de piele.

Musk are 1,85 metri, dar întrebă pe oricine îl cunoaște și îți va spune că pare mult mai înalt de atât. Este absurd de lat în umeri, robust și voinic. Ți-ai putea imagina că își folosește statura în avantajul său când își face apariția într-o încăpere. În realitate, pare aproape sfios. De această dată mergea cu capul ușor aplecat, mi-a strâns mâna rapid și apoi s-a așezat la masă. Din acel moment, Musk a avut nevoie de câteva minute să-și vină în fire și să pară că se simte în largul său.

Musk mă invitase la cină pentru a negocia. Cu optsprezece luni în urmă îl informasem în privința planului meu de a scrie

o carte despre el, iar el mă anunțase despre planul său de a nu coopera și de a nu-mi oferi interviuri pentru această carte. Refuzul său m-a durut la vremea aceea, dar m-a determinat să lucrez din greu ca reporter. Petrecusem ultimul an și jumătate săpând după surse de informații și analizând viața lui Musk – PayPal, Tesla Motors și SpaceX – și erau dispuși să discute cu mine. În plus, îi cunoșteam deja pe mulți dintre prietenii săi, iar aceștia aveau multe povești de împărtășit.

După ce i-am intervievat pe mai mult de 200 dintre acești oameni, Musk m-a contactat din nou. M-a sunat acasă într-o seară și mi-a spus că lucrurile pot să continue în două feluri: putea să intervină și să-i împiedice pe oameni să discute cu mine sau putea totuși să mă ajute cu proiectul. Bineînțeles că eu preferam cea de-a doua variantă.

Musk mi-a spus că era dispus să coopereze dacă putea citi cartea înainte să fie publicată și dacă putea adăuga note de subsol pe parcursul acesteia. Nu avea să modifice textul meu, dar voia să aibă posibilitatea de a explica felul în care stau de fapt lucrurile în fragmentele pe care le-ar fi considerat inexacte.

Am înțeles de unde venea această solicitare. Musk își dorea să dețină controlul asupra poveștii vieții sale. În plus, este fizician de formație și urăște erorile. Orice greșală apărută în carte l-ar fi frământat luni sau chiar ani în șir. Deși îi înțelegeam perspectiva, nu îl puteam lăsa să citească materialul. Un jurnalist trebuie să aibă libertatea de a cerceta un subiect și apoi de a prezenta lumii descoperirile făcute

fără teama de a fi urmărit de cineva, excluzând posibilitatea aceluia de a modifica lucrarea în folosul său. Pe lângă acest aspect, Musk are versiunea sa despre adevăr, care, deseori, diferă de perspectiva celorlalți. În cele din urmă, Musk are tendința de a oferi răspunsuri foarte lungi la întrebări simple, astfel că este foarte posibil ca notele de subsol să fie mai lungi decât cartea în sine.

Cina pretențioasă constituia șansa noastră să vorbim despre toate aceste lucruri, să dezbatem și să luăm o decizie.

La începutul cinei am discutat o vreme despre persoane pe care le știam amândoi, oameni de afaceri faimoși, precum Howard Hughes, și despre fabrica de mașini Tesla. După aproximativ douăzeci de minute, chelnerul a apărut pentru a ne prelua comanda, iar Musk i-a cerut câteva sugestii care să fie adecvate dietei sale. La acea vreme urma o dietă săracă în carbohidrați și evita să mănânce paste, pâine și dulciuri. S-a hotărât să comande bucăți de homar înmuiate în cerneală de calamar.

Chiar înainte ca negocierea să debuteze, Musk a început să vorbească și să se destăinuie în modul său unic – serios, care îi este caracteristic. Mi-a mărturisit că era îngrozit de faptul că Larry Page, cofondatorul Google, ar putea să construiască o flotă de roboți umanoizi capabili să distrugă omenirea. „Sunt foarte îngrijorat de acest lucru”, mi-a spus el.

Faptul că el și Page erau prieteni foarte apropiați și că acesta din urmă era un om bun nu constituiau aspecte care să îl liniștească pe Musk. De fapt, aceasta părea să fie problema. Fiecare din ei de om împăciuitor îl făcea să presupună că mașinile

ne vor asculta mereu. „Nu sunt un optimist”, îmi spunea Musk. „Poate să creeze ceva distructiv în mod accidental.”

Când a venit mâncarea, Musk a consumat-o rapid. Adică e mult spus că „o mânca”, ci mai degrabă a făcut-o dispărută din câteva înghițituri imense. Ținând cont de faptul că îmi doream ca Musk să rămână binedispus și vorbăreț, i-am oferit o bucată mare din friptura mea. Planul a funcționat... pentru aproape 90 de secunde. Carne. Poftă. Gata.

Mi-a luat o vreme până să îi îndrept gândurile lui Musk de la roboții care vor prelua conducerea omenirii la discuția despre carte. Odată ce am ajuns la asta, Musk a întrebat imediat de ce voiam să scriu despre el. Așteptam acest moment. Entuziasmat, am început ceea ce speram să fie un discurs de 45 de minute despre toate motivele pentru care Musk ar fi trebuit să mă lase să îi invadez viața. Și despre faptul că ar trebui să permită această intruziune chiar în lipsa controlului pe care și-l dorea. Spre marea mea uimire, Musk m-a întrerupt după câteva minute și mi-a spus doar: „În regulă”.

Cina s-a încheiat cu o conversație plăcută și cu renunțarea lui Musk la dieta sănătoasă în schimbul unui desert constând într-o sculptură imensă realizată din vată de zahăr. Am bătut palma. Musk avea să îmi permită să discut cu directorii companiilor sale, cu prietenii săi și cu familia sa. Urma să ne vedem la cină o dată pe lună în toată perioada de care aveam nevoie ca să finalizez cartea. Pentru prima dată, Musk avea să lase un reporter să vadă cum funcționează culisele lumii sale.

După două ore și jumătate de la începutul discuției noastre, Musk și-a pus mâinile pe masă, a încercat să se ridice și apoi a făcut o pauză. Și-a îndreptat privirea către mine și mi-a pus acea întrebare incredibilă: „Crezi că sunt nebun?”. Ciudățenia întrebării m-a lăsat un moment fără cuvinte, în timp ce încercam să îmi dau seama dacă era cumva o ghicitoare. Doar ulterior, după ce am petrecut mult timp cu Musk, am înțeles că întrebarea îi era adresată mai mult sieși decât mie. Nu ar fi contat nimic din ceea ce aș fi putut spune. Musk se opri pentru ultima oară ca să se întrebe cu glas tare dacă putea să aibă încredere în mine și apoi se uitase în ochii mei pentru a lua decizia. O fracțiune de secundă mai târziu ne-am strâns mâinile, iar Musk a plecat la volanul sedanului său roșu Tesla Model S.

Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

ASHLEE VANCE

**ELON
MUSK
TESLA
SPACEX**

**ȘI MISIUNEA
CONSTRUIRII
UNUI VIITOR
FANTASTIC**

Traducere din engleză de
Vasile Decu

PUBLICA

Cuprins

1. Lumea lui Elon	9
2. Africa	33
3. Canada	57
4. Primul start-up al lui Elon	69
5. Șeful mafiei PayPal	89
6. Șoricel în spațiu	113
7. Visul electric	163
8. Durere, suferința și supraviețuire	201
9. Decolarea	233
10. Răzbunarea mașinii electrice	285
11. Teoria unificatoare a lui Elon Musk	341
Epilog	387
Anexa 1	391
Anexa 2	397
Anexa 3	403
Mulțumiri	409
Note	415

CREZI CĂ SUNT NEBUN?

Întrebarea a venit de la Elon Musk la finalul unei cine lungi, într-un restaurant de lux din Silicon Valley. Ajunsesem primul acolo și comandasem un gin tonic, știind că Musk va întârzia – ca întotdeauna. După circa cincisprezece minute, a apărut și Musk, îmbrăcat în blugi de firmă, cu pantofi de piele și o cămașă în carouri. Are 1,85 metri, dar oricine îl cunoaște poate confirma că pare și mai înalt. Este absurd de lat în umeri, robust și voinic. Ți-ai imagina că își folosește statura în avantajul său atunci când intră într-o încăpere, adoptând un mers impunător, de mascul alfa. În schimb, pare aproape sfios. Merge cu capul ușor plecat, o strângere rapidă de mână când ajunge la masă și își ascunde imediat fundul în scaun. Apoi mai are nevoie de câteva minute ca să se relaxeze.

Musk mă invitase la masă pentru un fel de negociere. Cu optsprezece luni în urmă, îl informasem în legătură planul meu de a scrie o carte despre el, iar el mă informase, la rândul lui, despre intenția sa de a nu coopera. Refuzul m-a usturat, dar mi-a și alimentat tenacitatea de reporter. Dacă trebuia să scriu această carte fără el, foarte bine. Destui oameni plecaseră din companiile lui Musk, Tesla Motors și SpaceX și erau dispuși să vorbească cu mine; în plus, îi cunoșteam deja pe mulți dintre prietenii săi. Interviuurile au curs unul după altul, lună după lună, și, după ce stătusem deja de vorbă cu vreo 200 de oameni,

Musk m-a căutat din nou. M-a sunat acasă și mi-a declarat că lucrurile pot continua numai în două feluri: putea fie să-mi facă viața foarte grea, fie să mă ajute totuși în proiectul meu. Era dispus să coopereze, cu condiția de a citi cartea înainte să fie publicată și de a putea adăuga note de subsol. Nu s-ar fi amestecat în textul meu, dar voia să aibă ocazia să explice cum stau, de fapt, lucrurile, în fragmentele pe care le-ar fi considerat factual imprecise. Am înțeles ce se afla în spatele acestei cereri. Musk își dorea un anumit grad de control asupra poveștii vieții sale. În plus, are mintea unui om de știință și suferă, la propriu, la vederea unei erori. O greșeală pe o pagină tipărită ar fi fost un permanent motiv de frământare. Deși îi înțelegeam punctul de vedere, nu-i puteam permite să citească cartea înainte de publicare – din motive profesionale, personale și practice. Musk are propria versiune asupra adevărului, care nu este întotdeauna și versiunea împărtășită de restul lumii. Și este predispus la răspunsuri stufoase chiar și la cele mai simple întrebări, iar pericolul unor note de subsol lungi de 30 de pagini părea foarte real. Cu toate acestea, am căzut de acord să ne vedem la masă, ca să discutăm și să găsim o soluție.

Conversația noastră a început cu o discuție despre oamenii de PR. Musk schimbă angajații departamentului de relații cu publicul cu o frecvență foarte mare, iar Tesla căuta din nou un director de comunicare. „Cine este cea mai bună persoană de PR din lume?“, a întrebat el, în stilu-i caracteristic. Am vorbit apoi despre cunoștințele comune, despre Howard Hughes și despre fabrica Tesla. Când a venit chelnerul să ne ia comanda, Musk l-a întrebat ce sugestii are pentru dieta lui săracă în carbohidrați. A ales bucăți de homar înmuiate în cerneală de calamar. Negocierea noastră nici măcar nu începuse, iar Musk încerca deja să o evite. A început să vorbească despre cea mai mare temere a lui, care îl ține treaz noaptea: anume că Larry

Page, cofondatorul și CEO-ul Google, ar putea să construiască o flotă de roboți animați, posedând o inteligență artificială capabilă să distrugă omenirea. „Sunt foarte îngrijorat din cauza asta“, mi-a spus el. Nu-l ajuta prea mult faptul că el și Page erau prieteni foarte apropiați și că știa că acesta nu e o persoană rău-intenționată ori vreun Dr. Evil. De fapt, asta și era problema. Firea lui de om bun l-ar fi făcut pe Page să creadă că mașinile ne vor asculta mereu. „Eu nu sunt la fel de optimist în privința asta. Ar putea crea ceva rău din greșeală“, mi-a explicat Musk. Pe măsură ce ne era adusă mâncarea, Musk o consuma rapid. De fapt, e impropriu spus că „o mănca“, cât o făcea să dispară imediat, din câteva înghițituri gargantuești. Disperat să-l păstrez pe Musk bine-dispus și vorbăreț, i-am oferit o bucată mare din friptura mea. Planul a funcționat... timp de vreo 90 de secunde.

Carne. Poftă. Gata!

A durat ceva să-l fac să treacă de la subiectul amenințării inteligenței artificiale la tema întâlnirii noastre. Și, pe măsură ce ne întorceam la cartea mea, Musk a început să mă testeze, încercând să înțeleagă ce anume voiam să scriu despre el și să-mi deslușească intențiile. Când mi s-a părut că sosise momentul ideal, am intervenit și am preluat controlul asupra conversației. Adrenalina s-a amestecat cu ginul și m-am lansat în ceea ce trebuia să fi fost un discurs de 45 de minute despre toate motivele pentru care Musk ar fi trebuit să îmi permită să îi scormonesc prin viață, fără ca el să dețină vreuna dintre măsurile de control pe care le voia în schimb. Discursul a menționat limitările inerente ale notelor de subsol, care pe el l-ar fi făcut să pară obsedat de control, iar mie mi-ar fi compromis integritatea jurnalistică. Spre marea mea surpriză, Musk m-a întrerupt după câteva minute, spunând doar „Okay“. Unul dintre lucrurile pe care acesta le apreciază foarte mult este încăpățânarea, așa că îi respectă pe cei care nu se dau bătută atunci când li se spune „nu“.

Zeci de alți jurnaliști îl rugaseră înainte să îi ajute să scrie o carte despre el, dar eu fusesem singurul nesuferit care continuase și după refuzul lui inițial, ceea ce se pare că i-a plăcut.

Conversația a devenit ceva mai relaxată, iar Musk și-a abandonat cu totul dieta. Un chelner a sosit cu un desert uriaș, în forma unei sculpturi din vată de zahăr galbenă, iar Musk s-a repezit asupra ei, rupând bucăți din puful de zahăr. Bătuserăm palma. Musk mi-a permis accesul la directorii din companiile sale, la prieteni și la familie. Și urma să ne întâlnim la cină o dată pe lună, până când terminam cartea. În premieră, avea să permită unui reporter să intre în culisele lumii sale. După două ore și jumătate de discuții, Musk și-a pus mâinile pe masă, a dat să se ridice, apoi s-a oprit, privind-mă fix în ochi, și a dat drumul acelei întrebări incredibile: „Crezi că sunt nebun?”. Ciudățenia momentului m-a lăsat fără replică, în timp ce fiecare sinapsă din creierul meu încerca să-și dea seama dacă era vreun fel de ghicitoare și cum aș putea să răspund cât mai ingenios. Abia după ce am petrecut ceva timp alături de Musk mi-am dat seama că întrebarea era mai mult pentru el însuși, decât pentru mine. N-ar fi contat nimic din ce-aș fi spus. De fapt, Musk se oprise să se mai întrebe o dată, cu voce tare, dacă era bine să aibă încredere în mine, uitându-se în ochii mei pentru a se hotărî. O fracțiune de secundă mai târziu, am dat mâna, iar Musk a plecat la volanul sedanului său roșu Tesla Model S.

ORICE STUDIU DESPRE ELON MUSK trebuie să înceapă la sediul central SpaceX din orașul Hawthorne, California – o suburbie a Los Angelesului aflată la câțiva kilometri de aeroportul internațional. Aici pot găsi vizitatorii micul birou al lui Musk, la capătul unui hol pe care atârnă două postere uriașe cu planeta Marte. Posterul din stânga înfățișează planeta așa cum este ea acum – un corp ceresc rece și pustiu. Posterul din

dreapta prezintă însă o planetă Marte cu un continent uriaș, verde, înconjurat de oceane – o planetă încălzită și transformată într-un habitat propice oamenilor. Musk are intenții serioase de a ajuta la realizarea acestui lucru. Scopul declarat al vieții lui este să-i transforme pe oameni în coloniști spațiali. „Aș vrea să mor știind că omenirea are un viitor bun“, a explicat el. „Dacă rezolvăm problema energiei sustenabile și reușim să avansăm în evoluția noastră ca specie multiplanetară, stabilind o civilizație autonomă pe o altă planetă, pentru a supraviețui scenariului oribil în care omenirea este distrusă pe Pământ, atunci... – iar aici Musk a făcut o pauză lungă – atunci cred că o să fie foarte bine.“

Dacă unele dintre lucrurile pe care le spune sau le face Musk sună absurd este pentru că, la un anumit nivel, chiar sunt absurde. În contextul de mai sus, de pildă, asistenta tocmai îi adusese niște prăjituri cu înghețată, iar el a continuat să vorbească senin despre salvarea omenirii, în timp ce pe buza de jos îi atârna o bucățică de desert.

Disponibilitatea lui Musk de a înfrunta probleme imposibile l-a transformat într-un zeu în Silicon Valley, admirat chiar și de alți CEO celebri, precum Larry Page. Un zeu căruia tinerii antreprenori se chinuie să-l emuleze – „să fie ca Elon“ –, așa cum în trecut încercau să îl imite pe Steve Jobs. Dar Silicon Valley operează într-o versiune ușor diferită a realității, iar în afara acestei fantezii, Musk este perceput deseori în moduri contradictorii. Este tipul ăla cu mașinile electrice, cu panourile solare și rachetele lui, care vinde speranțe false. În loc de Steve Jobs, Musk este o versiune SF a lui P.T. Barnum, care s-a îmbogățit spectaculos exploataând fricile și vinovăția oamenilor. *Cumpără o Tesla. Uită pentru o vreme de dezastrul pe care îl provoci pe planetă.*

Mult timp, am fost și eu una dintre vocile din această tabără. Musk mi se păruse un visător bine intenționat, un membru de